

วารรัตน์ วัฒนชนโนบล 2553: ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ต้นน้ำ กรณีศึกษาชุมชนบ้านถ้ำผึ่ง ตำบลต้นขวน อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการลุ่มน้ำและสิ่งแวดล้อม) สาขาวิชาการจัดการลุ่มน้ำและสิ่งแวดล้อม ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์กิติชัย รัตนะ, ปร.ด. 135 หน้า

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ต้นน้ำ บทบาทการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ต้นน้ำ และปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ต้นน้ำของชุมชนบ้านถ้ำผึ่ง อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการเสริมสร้างบทบาทการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ต้นน้ำของชุมชนต่อไป การศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ประชากรตัวอย่าง จำนวน 194 คน จากจำนวน 380 ครัวเรือน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติ t-Test, F-Test การวิเคราะห์ Oneway - Anova โดยใช้ค่าสถิติ LSD และค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 30-39 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสถานภาพในชุมชนเป็นลูกบ้าน และเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆในชุมชน โดยเฉพาะสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีภูมิลำเนาเดิมเป็นคนบ้านถ้ำผึ่ง โดยกำเนิดเท่า ๆ กัน เป็นคนตำบล/อำเภอในจังหวัดระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐานมากกว่า 30 ปีขึ้นไป ประกอบอาชีพหลักภาคเกษตรกรรม รายได้สุทธิต่อเดือนเฉลี่ย 18,296.85 บาท กรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดินเป็นเอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ก.1 มีจำนวนที่ดินทำกิน 20 ไร่ขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ต้นน้ำ ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ต้นน้ำอยู่ในระดับมาก มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ต้นน้ำ จากสื่อโทรทัศน์ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน มีความถี่ในการรับรู้เดือนละ 1-2 ครั้ง บทบาทของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ต้นน้ำจัดอยู่ในระดับปานกลาง ชุมชนมีศักยภาพการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ต้นน้ำ ด้านบุคลิกลักษณะ ด้านผู้นำชุมชน มากที่สุด ปัญหาอุปสรรคในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ต้นน้ำของชุมชนบ้านถ้ำผึ่งภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ต้นน้ำ คือ การเป็นสมาชิกกลุ่ม มีผลต่อบทบาทการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ต้นน้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และภูมิลำเนาเดิม มีผลต่อบทบาทการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ต้นน้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีความสัมพันธ์กับการมีบทบาทการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ต้นน้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก